

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXXIX. — Izdan in razposlan dne 10. avgusta 1878.

107.

Razpis finančnega ministerstva od 3. avgusta 1878,

s katerim se Dolainskega aparat v merjenje spirita pri plačevanju davka po pridelku v žganjarnicah pripušča ter opis z načrtom tega aparata in pa propis o njegovi uporabi na znanje daje.

Pri plačevanju davka po pridelku, dopuščenem na temelji §§^{ov} 25 in 61 postav o davku od žganja, izdane 27. junija 1878, smejo se Dolainskega spirito-merski aparati, narejeni po naslednjem opisu, rabiti, držeč se določil niže sledečega propisa o uporabi njihovih.

A. Opis

Dolainskega spirito-merskega aparata, uporabnega v žganjarnicah davek po pridelku plačujočih.

Glavne sestavine tega aparata, ki ga priloženi načrtek predločuje, so te le:

1. Unanja omara, v kateri so vsi deli aparatovi;
2. alkoholometrovi stebrič;
3. merski boben s štelom;
4. prigledna ali kontrolna priredba za merski boben, kadar stoji;
5. obe shrambi za spiritove probe;
6. posebne varnostne priredbe.

Glavne sestavine 1 do vštveno 5 oznamenjene so z imenom tistega, ki jih je naredil, in za vsak aparat s posebno številko.

1. Vnanja omara.

Vnanji oboj (Fig. 1 in 2) sestoji iz močnih kovno-železnih ostenkov, ki so v trdni zvezi z dnom iz litega železa.

Zgoraj je omara završena s pokrovcem iz litega železa, ki je v zarezi pre-mičen k sprednji strani ter se zapira z drogoma (c in c_1) nad njo staknjenima, ki jima se prilega plomba uradne zapire.

Na zadnjem delu omare je nastavek a iz pločevine z vtočno odprtino f in sitasto preluknjano kapo za izhlapevanje zraka in plina.

Ta nastavek dela z pokončnim delom b pokrovec ohišje ali zaperico, določeno alkoholometrovemu stebriču.

Orednji del od b nareja okvir, zaprt z močnim steklom, skozi katero je moči alkoholometer opazovati.

Plošča od dna ima na vsakem izmed 4 kotov po eno luknjo za vrteže, s katerimi je omara pritrjena k stajalni plošči.

2. Alkoholometrov stebrič.

Alkoholometrov stebrič A (Fig. 2, 3 in 10) narejen je iz kovine britanije ter sestoji iz 2 delov d in e , katerih prvi prosreduje vtok spirita v aparat a drugi njega iztok v merski boben.

Alkoholometrov stebrič je z železnim okljukom in dvema ven strlečima lopatama nepremično pritrjen k omari.

Pri vrteži f prihaja spirit v oddel d , od ondod v nastavljeno cev d_1 in čez čašico skoz obešeno sito v oddel e , in odtod skoz cev e_1 v merski boben.

Cev d_1 je določena za alkoholometer, čegar stanje se dá dobro opazovati skozi steklo prej omenjenega nastavka b .

Ako bi spirit slučajno tekel tako močno, da ga čašica ne more sprejeti vsega, ter bi štrkal na steklo rečenega nastavka, prihaja mimo tekoči del čez rivec iz pločevine v žleb e_2 in odtod skoz obstranske luknje v oddelek e in dalje v merski boben.

3. Merski boben sè štelom vred.

Merski boben B (Fig. 2 in 9), narejen tudi iz britanije, ima najmanj 50 centimetrov v premeru ter sestoji iz 4 skladnih predelov I, II, III in IV, katerih vsak drži po tanko 5 litrov, tako, da mora ob enem obratu (zavrtenji) bobna po tanko 20 litrov preteči skozi njega.

Spirit vteka sredi bobna skoz cev e_1 (Fig. 2) alkoholometrovega stebriča, a izteka skoz odprtino g , g_1 , g_2 in g_3 na obimu bobna.

Os bobna leži na eni strani v malem križci gori imenovane cevi e_1 a na drugi strani v blazini h , pritrjeni na stenu iztočnega korita. Nad to blazino je sklenica z oljem, ki jo olji.

Osne blazine (teči) narejene so iz ene trdolitine. Tudi os znotraj njih je prevlečena z enakšno trdolitino.

Na strani blazine h boben nasproti zvezana je bobnova os z osjo štela C , ležečega v sprednji steni omare.

Štelo C ima 6 odzunaj pod okvirjem iz kovine vidnih in stekli pokritih cifrenic.

Ker vsak izliv bobna iznaša po 5 litrov, ter se tudi vsak posamezen izliv naznanja, prirasta naznanjenim številom vselej po 5 jednic, katerih vsak pomeni en liter, do 999.995. Število 1.000.000, ki prihaja neposrednje za 999.995, izraža se šest ničlami (000.000).

Bobnovi predeli izpraznjujejo se v iztočno korito D , narejeno iz britanije; iz tega teče spirit skoz odprtino i v prostor med stenama k in k_1 , odtod v sprednjico E in dalje skoz odtočnico l iz aparatove omare.

Odprtina i ni na najnižjem mestu korita, nego v neki višini, do katere mora ostati spirit, da bode moči vzeti kako probo.

Delovanje bobna in naprava njegova lahko se razvidi iz Fig. 9 priloženega načrta, v kateri je sprednja stena odvezeta.

Spirit prihaja skoz odprtino m na tisto mer, ki jo načrt poočituje strelicami, v oddel I ter ga napolnjuje gori do vtočišča m_1 oddela II. Spirit, ki odtod vteka v oddel II, naredi kmalu, da bode ta stran pretežnejša, boben se zavrtí na levo, tekočina, kar je bode v oddelu I, izstopi skoz odprtino g ter spravi predel II v tisto lego, v kateri je prej bil oddel I.

4. Prigledna priredba za stanje merskega bobna.

Ako bi se merski boben po kaki oviri ustavil, napolni mu se polagama spodnja polovica s spiritom, ki naposled skoz prednji vrat bobna stopi v koritce n (Fig. 2) pred njim.

Od tod teče spirit skoz cev n_1 pritrjeno k koritecu, v sredo gugalice F iz britanije (Fig. 8), katera je razdeljena na dva enaka dela ter se suče sem ter tja okoli osi pritrjeni k robu dna.

En predel gugalice bode vseгда vzdignjen, a drugi spuščен, spirit napolni vzdignjen predel, dokler polagoma rastoča teža gugalice ne omahne ter se napolnjeni predel pogrezne in izprazni.

Zdaj pride spirit v drugi predel, ter se ista igra ponovi.

Srednja stena te gugalice vzdigne o vsakem omahu eno izmed dveh vzmeti (peres), imajočih vsaka po eno jekleno kladivce takó, da vselej eno kladivce udari na zvonec o nad gugalico, ter takó naznanja, ta boben stoji. Vrh tega se stanje bobna še tudi drugače konstatuje.

Pri cevi n_1 pomeščena je četverkotna posoda držeča kakih 200 kubičnih metrov.

En del spirita tekočega v cevi n_1 stopi skoz cevčico n_2 v to posodo, in brž ko je napolnjena, iz nje skoz cev n_3 dalje v posodo p_1 , držečo kakih 100 kubičnih metrov, ter se vzdigne v nji, oziroma v nastavljeni zračni cevčici onoliko visoko, kolikor visoko stoji v prvi posodi.

Obe posodi napolnita se malo po malo, predno je 30 litrov preteklo čez gugalico, ter ostaneta napolnjeni, dokler se namerno ne izpraznita.

Posoda p izpraznjuje se skozi odtočno cevčico ležečo za vratcami omare J_1 a posoda p_1 skozi cevčico ležečo za vratcami J .

Spirit, kar ga doteka v tem, ko merski boben stoji, izhaja tudi iz aparata skozi odtočnico l .

5. Obe shrambi za spiritove probe.

V tem ko boben meri, koliko tekočine je preteklo skozi njega, namen je teh iz britanije narejenih posod sprejemati probe od te tekočine, po katerih je moči ovedeti nje kakovost (alkoholovitost).

V ta konec so tako na sprednji kakor na zadnji steni merskega bobna po 4 zajemalnice (q in q_1 , Fig. 2), katere pri vsakem izpraznilu bobnovega predalčka zajemajo eno probo, ter jo dovajajo v omenjeni shrambi.

Spodnji del iztočnega korita D napolnjen je, kakor se je že prej reklo, do odtočišča i vsegdar s tekočino; zajemalnice (q in q_1 , Fig. 2) pomakajo se tu, zajemljejo neke odločene množinice ter jih privajajo v shrambi za probe in to zajemalnice q po žlebu r v shrambo za navadni prigled (G) a zajemalnice q_1 po žlebu r_1 v shrambo za nadprigled (vnovični prigled, superkontrola) (H).

Shramba prob za navadni prigled (G) leži na desni strani omare med iztočnim koritom in prednjo steno, to ji določuje obliko in veličino; drži pa kakih 14 litrov.

Vtočišče spiritovim probam v shrambo (G) pomeščeno je na nje gornjem delu ter je zavarovano z zapiro, ki brani probam izhlapeti.

Zarad komunikacije zraka je na pokroveci shrambe cevčica tenko zašiljena.

Da se more opaziti pojemanje (padanje) alkoholovitosti, ko bi nastopilo pri ločenih spiritovih probah, dokler se hranijo v shrambi G , vstavljena je vanjo napošev valjasta posoda narejena iz kovine britanije (N), držeča $\frac{1}{2}$ litra (Fig. 3, 4 in 5).

Posoda ta napolni se spiritom neke določene alkoholovitosti s tem, da se vrhnji vrtež (W) sname in probnega spirita z lijem va-jo vlije.

Ta nastavna posoda je po cevki (Fig. 4 in 5) na svojem gornjem delu, ki sega blizu do pokroveci shrambi, v zvezi z zrakom te shrambe.

Spirit se iz nastavne posode odteka skozi pipo s_1 .

Ako se alkoholovitost, ki jo ima spirit presnet iz te posode, primerja s prvotno alkoholovitostjo, najde se, koliko alkoholovitosti se je med tem izgubilo.

Shramba prob G izpraznjuje se s pipo s . Ta pipa in pa pipa s_1 k nastavni posodi, sta pristopni po durih J , katere so v prednji steni bobnove omare (bobnjaka).

Shramba prob za vnovični prigled H (Fig. 2, 3, 6) ima od prilike 21 litrov prostora, ter stoji med koritom in zadnjo steno omare.

Vtok vanjo biva po dveh kapicah na pokrovu, ki imata zapiro tekočinsko, a odtok po cevi t in pipi t_1 , ki je tako kakor odtočnica posode p pristopna po durih J_1 na levi strani prednje stene od omare.

Zvezo z zrakom posreduje tenko zašiljena cevčica na pokrovu.

Nad to shrambo nameščena je valjasta posoda iz britanije L (Fig. 8).

Ista drži $\frac{1}{2}$ litra, ima z vrtežem priviten pokrovec, skoz katerega ide zračna cevka, ter služi za sprejemanje spirita, pri katerem je moči ovedeti, koliko je izgubil alkoholovitosti po izhlapenji.

Žlice q in q_1 so različne prostornine po različni storitvi žgalne priprave, katere hladilo ima se strniti z mersko pripravo.

Pri žgalnih pripravah, ki narejajo čez 20 hektolitrov spirita na dan, držé one po $\frac{1}{2}$ kubičnega centimetra od prilike in pri vseh manjših pripravah po 1 kubični centimeter od prilike.

6. Posebne varnostne priredbe ali naprave.

a) Zatrdba omarnega iztočišča.

Da ne bode moči od zunaj skoz iztočišče aparatove omare delovati ali vplivati na hod merskega bobna, ležita temu iztočiščen naproti, koritu tikoma priložani, zaporna kapa k in branilna stena k_1 (Fig. 2 in 7).

Ako bi kdo tukaj n. pr. navrtaval, da bi omogočil kak vpliv na hod bobna, moral bi najprej branilno steno, po tem zapornico in naposled iztočno korito navrtati. A spirit bi tedaj iz korita prišel v prostor u , ki ga zapornica k obkoluje, in skoz luknjo na dnu rečenega prostora v vnanjo omaro ter bi skoz njeno luknjo dno odtekal čez stojalo.

b) Naprava v poizvedbo vvedenega para.

Na desni strani sta v omari in to nad probno shrambo H dve zvezani posodi iz kovine britanije K (Fig. 3 in 8). Ena posoda je s privitim pokrovcem zaprta tako, da zraka ne propušča, ter ima cev, ki od zdolaj navzgor drži ter v drugo posodo preseza.

Ta druga posoda pa je zaprta samo z navadnim pokrovom, ter ima odzgoraj oddušek.

Prva teh dveh posod je ob uporabi merskega bobna napolnjena spiritom, kateri o najmanjšem parnem naponu skoz omenjeno cevko v drugo posodo prestopa.

c) Branilo proti oborinam it., da ne pridejo v shrambe prob.

Žlebova r in r_1 , ki prestrezata probo iz zajemalnih žlic, obranjena sta s pločvino takó, da je samo k žlicam obrnjena stran odprta, da torej nobena kaplja, kakor se narejajo iz parne oborine, ne more pridreti va-nja. Dalje nahaja se na

alkoholometrovem stebriču nad cevjo c_1 zapornica, ki popolnem pokriva oba vhoda shrambe H ; a tudi nad vtokom shrambe G nameščena je taka zaporna kapa.

Vtočišča v shrambe prob so nekoliko vzvišana, da jih ne more doseči tekočina, ako bi je kaj prišlo na gornje stene teh posod.

d) Plombovanje.

Da je moči ubraniti, da kdo s holanderskim vrtežem f napravljene zveze cevi, katera hladilni aparat žgalne priprave stika z merskim bobnom, brezoblastno ne pretrga, za to je v pritrdbo uradne plombe šestero-kotna baba ali matica holandra ob kotéh luknjičasta, in eno uho blizu te matice prinetano k nastavku a .

Takisto je poskrbljeno za zatrdbo, ki jo posreduje vrtež f_1 s tisto cevjo, ki iz aparatove omare odtekačoči spirit dalje odvaja.

Pri poslednjič omenjeni zatrdbi je vrh tega nameščena branilna pločevina nad flanžo, s katero se drži omarne stene, da ne odjenja ali da se ne odtrga.

V uradno zapiro omare potrebne so samo 3 plombe, namreč ena na durcah J , ena na durcah J_1 in ena na zapirnih drogih omarnega pokrova (Fig. 1 in 2).

Znotraj merskega aparata so naprave za nameščanje uradne zapire na štelu, da se ne more odviti in poljubno postaviti.

B. Propis

o uporabi aparata Dolainskega v merjenje spirita za žganjarnice davek po pridelku plačujoče.

I. Dolainskega spirito-merski aparat, ki se boče postaviti v žganjarnici zaradi plačevanja davščine po pridelku, mora kateri izmed c. kr. meroizkusnih uradov na Dunaji, v Brnu, Pragi in Levovu za to svrho potrditi ter opraviti s potrdilno svedočbo in z oznamenilom meroizkusnega urada. Vrh tega morajo biti nepokvarjene zapire, katere je meroizkusni urad djal na zaporne droge omarnega pokrova in na durce te omare.

Tudi nadaljšnja uporaba že postavljenega potrjenega merskega aparata Dolainskega za plačevanje davka po pridelku zavisna je od tega, da je vsegdar stal pod dohodarstveno zapiro razen tistega časa, o katerem so se okoli njega godile uradne poizvedbe.

II. Merski aparat za plačevanje davka po pridelku naj se v kaki žganjarnici postavlja pod neposrednjim nadzorom dveh finančnih organov, vpričo žganjarja ali namestnika njegovega.

Predno se to delo začne, naj finančna organa poizvesta, če so v zgornji točki I omenjeni uveti izpolnjeni.

Ako se na to stran ne najde nedostatka, naj finančna organa, snemši zapire meroizkusnega urada in odstranivši branila, kar jih je na notranjih delih aparata

zarad prevožnje nameščenih, preiščeta, ni li kateri del aparata vsled vožnje skrivljen ali kakor si bodi pokvarjen, in če se zlasti merski boben lahko pregiblje v tisto mer, v katero se — mereč tekočino — vrtí.

Ako tudi to preiskovanje ne vzbudi nobenega pomišljaja, dene se uradna plomba štelu na okvir ter napolni sklenica nad blazino bobnove osi s pripravnim oljem, katero omišlja žganjarnica; na to se takoj cela omara zopet zaklene in z uradno zapiro zatrdi.

III. Merski aparat sme se za plačevanje davka po pridelku postavljati samo tedaj, kadar ni bilo nikacega pomišljaja ob preiskusu in preiskovanji, zvršenem po točkah I in II.

A postavlja ga treba je potanko držati se dotičnih določil §^{ta} 61, št. 2, postave o davku od žganja, dane 27. junija 1878 (Drž. zak. št. 72) in uporab §^{ta} 16, št. 1 in 2, popisa v zvršo te postave, izdanega 3. julija 1878 (Drž. zak. št. 95).

Stojalna plošča, ki posreduje zvezo merskega aparata sè stojalom sezidanim iz opeke, mora biti iz litega železa ter imeti eno votlo nogo sè sidrom. Iz pridjanega načrta, Fig. 1, 2 in 3, očitna je stojalna plošča sè sidrom (x in y) in nje pritrdba na stojalu.

Na stojalno ploščo postavljeni aparat treba je na-nj z vrtežem priviti. Za tega delj morajo na štirih oglih te plošče biti luknje z vrtežnim vzvojem, ki se vjemljejo z luknjami plošče na dnu aparatove omare, določenimi za pritrdbene vrteže.

Te vrteže je trdno priviti in proti temu, da jih kdo brezoblastno ne odvij, zavarovati železnimi palicami, ki imajo na enem koncu glavo a na drugem ušesce; skozi dve izmed prevrtanih vrtežnih glav namreč porine se taka paličica in na nje konec z ušescem se dene uradna plomba.

IV. Aparat ta naj se s hladilom žgalne priprave s tem zveže, da se zvezna cev §. 61, št. 7, postave o davku od žganja) po flanži s tistim cevnim kosom, skozi katerega žestinska žganica iz hladilnega aparata izstopa, in po holander-skem vrteži, ki je na vtočni cevki merskega aparata, s to cevko stakne.

Zvezno cev je pokriti z vrhno cevjo, o čemer govorita §. 61, št. 7, postave o davku od žganja, in pa §. 16, št. 6, izvršitvenega propisa.

V. V §. 61, št. 1, postave o davku od žganja zahtevani cinkovi poveznik, ki bodi od zunaj gladek in nenamazan, a od znotraj z belo oljnato barvo namazan, naj pri aparatu Dolainskega sestoji iz dveh delov, namreč:

1. iz oboda in

2. pokrovca, kateri obod od zgoraj oklepa.

1. Obod mora imeti en izrez, da je moči čitati naznambe štela, en drug izrez za odtočno cev merskega aparata in dve durci priležni za uradno zapiro, ki se vjemljeta z durcami držečimi k spiritovim probam. Dalje mora na tisti steni oboda, katera krije tisto stran aparatove omare, kjer je alkoholometrov stebrič, biti razporec, ki pušča vtočni cevi merskega aparata prost prohod, kadar se obod od zgoraj okoli omare deva. Ali ta razporec in pod odtočnico merskega aparata

odprti del gori omenjenega izreza morata biti zaporna s ploščevino, na katero je moči djati uradno zapiro.

2. Pokrovec cinkovega poveznika mora imeti podobi alkoholometrovega stebriča primerjeno kapo z izrezom, ki dopušča vpogled na alkoholometer, potem razporec za vtočno cev in nad luknjasto kapo alkoholometrovega stebriča odušek ter oklepiti obod kakor pokrovec škatle.

Ali pod vtočnico odprti del gori omenjenega razporca mora biti opravljen z branilno ploščevino, priležno uradni zapiri.

Kadar je ploščevina taka na obodu in na pokrovi, tedaj mora obod popolnoma, a pokrovec na eni strani, namreč ondi, kjer biva alkoholometrov stebrič, pritrjen biti. Da se kar ne more brezoblastno sneti pokrovec, morajo biti na strani oboda in pokrovca, ki leži alkoholometrovemu stebriču nasproti, babice za zapirno vrveco.

VI. Čim je merski aparat postavljen, kakor vелеva prejšnja točka, zabeleži se stanje aparatovega štela in se o storjenem naredi zapisnik, katerega naj podpiše tudi žganjarnice podjetnik ali njegov namestnik.

VII. Tist dan, ko se začne po pridelku zadavkovano žganjarsko delo ali 3 dni pozneje največ napolnijo se posode za poizvedbo padanja alkoholovitosti spiritom, kateri ima potanko ali približno srednjo alkoholovitost pridelka, najdeno po §. 62 postave o davku od žganja.

Poizvedena alkoholovitost vpiše se v žganjarski vpisnik ali register, brž ko se zaradi tega uradnega dela sneta uradna zapira na aparatuvi omari in cinkovem povezniku ponoví.

Enakšno uradno djanje opravi se, kolikorkrat se po pretrganem žganjarskem delu, o kateri dobi se je storil poslednji mesečni obračun o davku, žganjarsko delo v teku letne delne dobe vnovič začne. Kakor se samo ob sebi razumè, treba je vselej, ko se v tečaji letne delne dobe posoda zaradi preiskovanja njene vsebine izprazni, precej vnovič napolniti jo spiritom ter njegovo alkoholovitost zabeležiti v žganjarskem vpisniku.

Brž po tem ko se napolni v novični prigled namenjena, za poizvedbo padanja alkoholovitosti služéča posoda, napolni se vselej tudi posoda za poizvedbo para všedšega.

Za polnilo potrební spirit dolžna je dobaviti žganjarnica, in njej se tudi vrača več neuporabni spirit.

VIII. Da se izvé množina in alkoholovitost spirita, ki je tekkel skoz Dolainskega aparat, dela se takó le:

1. Najpred se potanko preišče, so li nepokvarjene uradne zapire na žgalni pripravi, na hladilnem aparatu, na vrhnji cevi zvezne cevke med hladilnim in merskim aparatom, na cinkovem povezniku poslednjič imenovanega itd. in če jim ní namen ovrta. Vsaka spotika, ki se kje najde, pokonstatuje se uradno.

2. Na to se delo žgalne priprave za nekoliko časa ustavi, naznamba sè štela merskega aparata v žganjarnični vpisnik vpiše ter se sname cinkovi poveznik

z merskega aparata in pa tudi vrhnja cev sè zvezne cevke. Takisto se tudi skrbno ogledajo notranje stene cinkovega poveznika in vnanje stene aparatove omare in nje zveza sè stojalom, po tem notranji deli vrhnje cevi in vnanji deli zvezne cevke, in če se najde kaka napaknost, pokonstatuje se uradno.

3. Zdaj se vrhnja cev dne vnovič na zvezno cevko in obod cinkovega poveznika vnovič okoli aparatove omare ter se oboje podvrže vnovič uradni zapiri.

4. Po tem se na cinkovem povezniku in na omari aparata odpró durce, vodeče k odtočnici za spiritove probe navadnemu prigledu, da se preišče, če ima ondudkajšnja za poizvedbo narušaja v hodu merskega bobna služeča posoda v sebi kaj tekočine ali ne.

Ako je ima, sproži se dohodarstvena spotika, če se ní pozneje, odkar je bila ta posoda prazna, naznanil narušaj v hodu merskega bobna.

5. Ko so gornji zaukazi izpolnjeni, pr esnamejo se spiritove probe navadnega prigleda do dobrega v čisto in suho posodo, izpremešajo se med rabo ter se gradujejo s propisanim alkoholometrom.

Isto se godí gledé spirita v posodi navadnega prigleda.

Ako se pri tem spiritu pokaže, da mu je alkoholovitost za več nego $\frac{1}{3}$ alkoholometrovega stopnja padla, to se iznos tega pada doračuni k alkoholovitosti, poizvedeni pri spiritovih probah.

Ako bi se primerilo, da bi zarad prepíčlega pridelka žganjarnice odtočenih spiritovih prob ne bilo dovolj, da bi primerno napolnile posodo potopnico, rabljeno pri njih gradaciji, tedaj se z obvezno nitjo zabeleži stan spiritovih prob, vlitih v potopnico ter se na oči premeri, kolika prostornina prob bi potrebna bila, da bi potopnico do vrha napolnile ali čez tekle. Na to se vlijejo spiritove probe v drugo čisto in suho posodo, potopna posoda se s čisto kakih 12 stopnjev Reamur toplo vodo tolikokrat po tanko do niti napolni, kolikorkrat je po prečenitvi v napolnitev, oziroma prepolnitev potopnice potreba ter te tako merjene množine vode dolijejo k spiritovim probam.

Ako se ta zmes iz spirita in vode gradira, dá se iz njene poizvedene alkoholovitosti s približno potankostjo izračunati alkoholovitost, ki jo imajo spiritove probe same za se.

Kadar je n. pr. od vode dvakrat toliki (na sploh n krat toliki) obim (volumen) spiritovih prob, tako da imajo te probe s prilito vodo vred trikrat toliki (na sploh $[n + 1]$ krat toliki) obim, kolikoršen je prvoten, in če se alkoholovitost zmesi najde da je $26\frac{1}{2}$ (na sploh m) alkoholometrovih stopnjev, to imajo spiritove probe same $26\frac{1}{2} \times 3 = 79\frac{1}{2}$ (na sploh $[n + 1] m$) alkoholometrovih stopnjev, t. j. prav tolikokrat alkoholovitost zmesi, kolikorkrat je njih obim obsežen v obimu zmesi.

Da bi se s porabo malih potopnic potreba, poprijeti ta pomoček, stesnila na prav malo slučajev, a podatkom gradovanja (stopnjevanja) vendar zagotovila potrebna potankost, za to naj se v poizvedbo alkoholovitosti spiritovih prob jemljó taki alkoholometri, ki jim lestvica sega ne od 0 do 100 stopnjev, nego samo od 75 do 96 stopnjev, ki so pa za vsak stopenj razdeljene na petíne.

Po določitih meroizkusnega reda (Drž. zak. od l. 1872, št. 171, §§. 33 do 36) izkušene in oštepljane alkoholometre takšne dolge po 30 centimetrov, od katerih 16 centimetrov prihaja na plavalnico in 14 centimetrov na štiblo, s pravnimi potopnicami lahko tisti žganjarji, kateri izbravši si plačevanje davka od pridelkov po glasu §. 64 postave o žganjarskem davku (Drž. zak. od l. 1878, št. 72) morajo v svojih žganjarnicah imeti en 100delni alkoholometer narejen, kakor se tu ukazuje, dobodo pri finančnem oblastvu I. stopinje za napravne troške.

6. Navadni prigled končuje se po poizvedbi v zgornjem členu 5 omenjeni s tem, da se vkladna posoda vnovič napolni.

Pristop k spiritovim probam se zaklene, cinkovega poveznika pokrovec zopet nasadi in pod zapiro dene.

Pri navadnem prigledovanji smeta se pa pod 2 in 3 omenjena čina tedaj opustiti, kadar razmeri žganjarskega dela ali druge okoliščnosti ne dajó povoda bolj strogi preiskavi.

7. Pri vnovičnem prigledu (superkontroli) zvršijo se najpred čini pod 1 do vštavno 3 omenjeni. Opravi se tudi v točki 5 v misel vzeto uradno djanje gledé posode navadnega prigleda, služeče za konstatacijo stanja merskega bobna. A v točki 5 dalje navedeno stopnjevanje spiritovih prob biva samo tedaj, kadar je misliti, da te probe najmanj polovico potopnice napolnijo.

Nadaljšnji postopek superkontrole obsega stopnjevanje njej pridržanih spiritovih prob, snemanje pokrova z aparatove omare in gradovanje spirita iz pridržane ji vkladne posode, po tem preiskovanje posode pri gugalnici v poizvedbo, če merski boben stoji, in pa preiskovanje priredbe za poizvedbo všedšega para, naposled ogledovanje notranjih aparatovih delov.

Pri stopnjevanji superkontroli pridržanih spiritovih prob in spirita iz vkladne temu prigledu pridržane posode dela se takisto kakor pri stopnjevanji prob navadnega prigleda.

Podatki gradacije ne jemljó se sicer obračunu žganjarskega davka v podlogo, a poočitijo se vendar v podobi opomnje v žganjarničnem vpisniku ter primerjajo z vpisi navadnega prigleda.

Podatek preiskovanja posode pri gugalnici, služeče v poizvedbo stanja merskega bobna, in priredbe v poizvedbo všedšega para zabeleži se tudi v žganjarničnem vpisniku. Ob enem se sproži dohodarstvena spotika tedaj, kadar se v prvi posodi najde kaj tekočine ter se ní podalo naznanilo o narušaji v hodu merskega bobna niti se je bila dohodarstvena spotika zarad takega narušaji sprožila od časa, ko je bila poslednja superkontrola.

Ogled notranjih delov merskega aparata ide samo dotle, kolikor je moči brez tega, da se ti deli odločijo in razstavijo. Najde-li se kaka napačnost, poizvé se uradoma, in če ona kazí pravičnost naznamb merskega aparata, prepové se dalje rabiti ga pri plačevanji davka po pridelku.

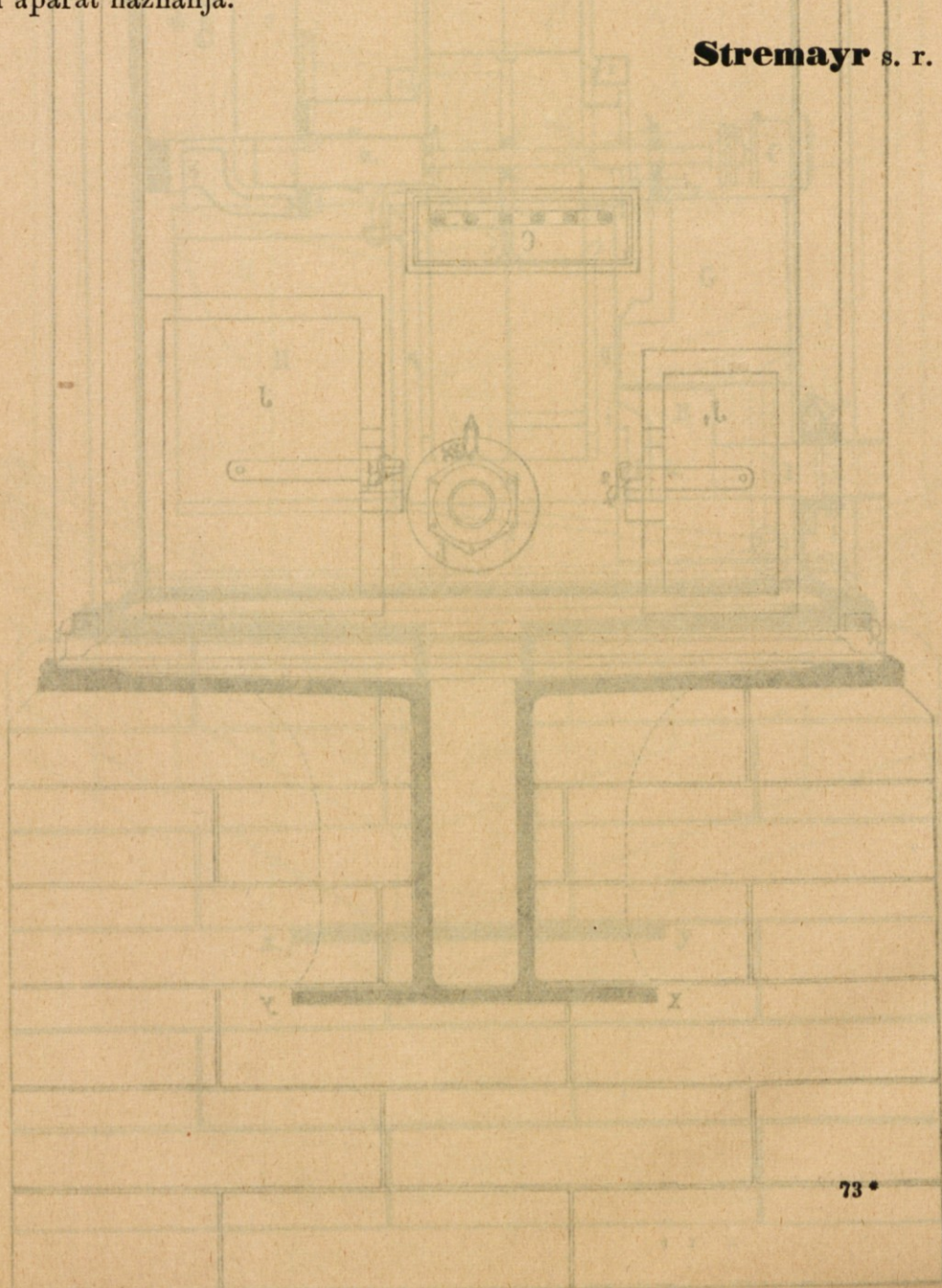
Ako bi pa sito v alkoholometrovem stebriči bilo onesnaženo, naj to finančni organ sam popravi; finančni organ naj tudi skleničico nad blazinami osi merskega bobna napolni s pripravnim oljem, katero dobaviti je dolžnost žganjarnice.

Ko je tako naloga superkontrole pri merskem aparatu rešena, podvržejo se vnovič uradni zapiri pokrovec aparatove omare, durce k spiritovim probam v omari in v cinkovem povezniku in pa tega poveznika pokrovec.

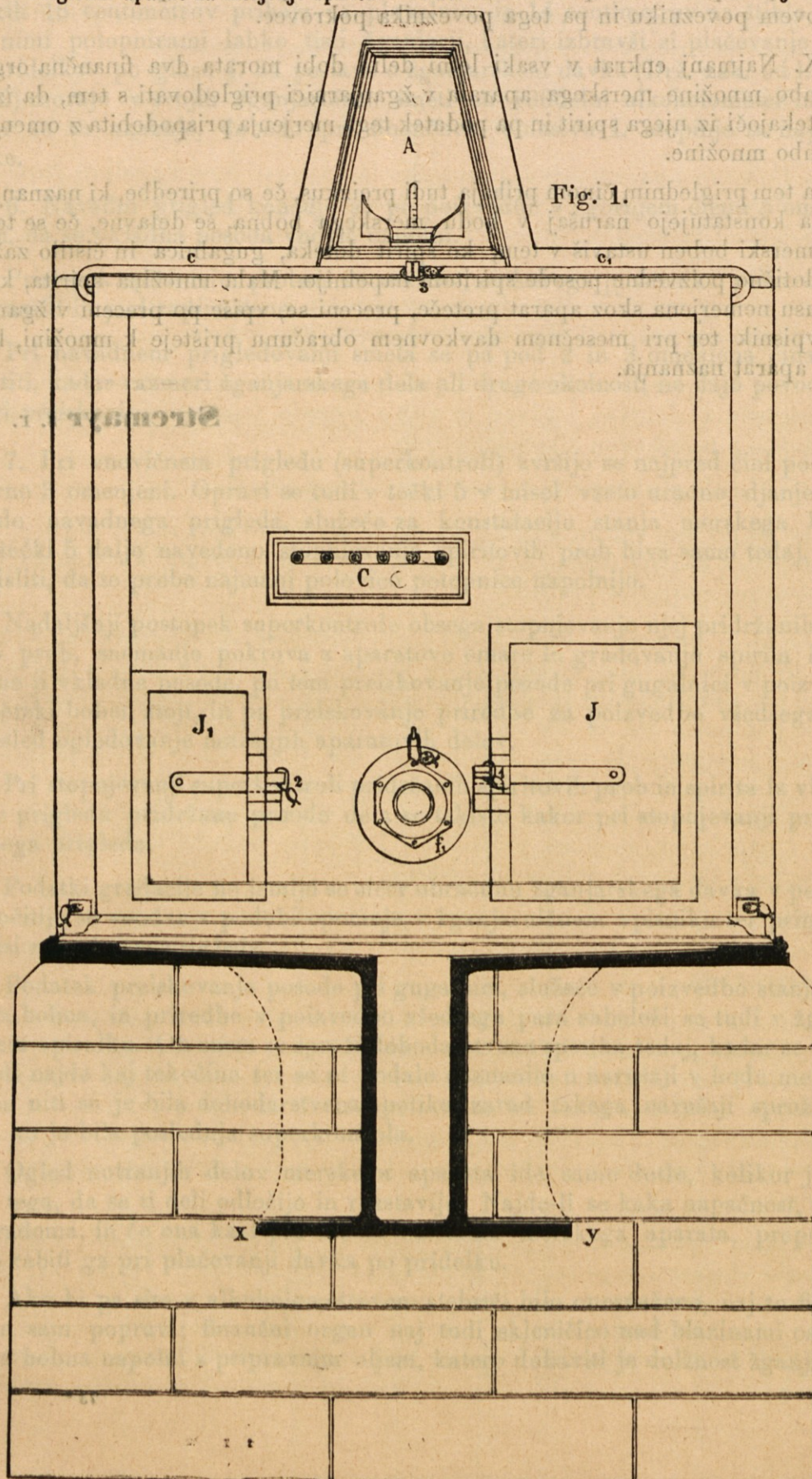
IX. Najmanj enkrat v vsaki letni delni dobi morata dva finančna organa naznambo množine merskega aparata v žganjarnici prigledovati s tem, da izmerita odtekajoči iz njega spirit in pa podatek tega merjenja prispodobita z omenjeno naznambo množine.

Za tem priglednim činom prihaja tudi preizkus, če so priredbe, ki naznanjajo, oziroma konstatujejo narušaj v hodu merskega bobna, še delavne, če se tedaj, kadar merski boben ustaviš v tem, ko spirit doteka, gugalnica in čistilo zažene ter se dotične poizvedne posode spiritom napolnijo. Mala množina spirita, ki ob preizkusu nemerjena skoz aparat preteče, preceni se, vpiše po preceni v žganjarnični vpisnik ter pri mesečnem davkovnem obračunu prišteje k množini, ki jo merski aparat naznanja.

Stremayr s. r.

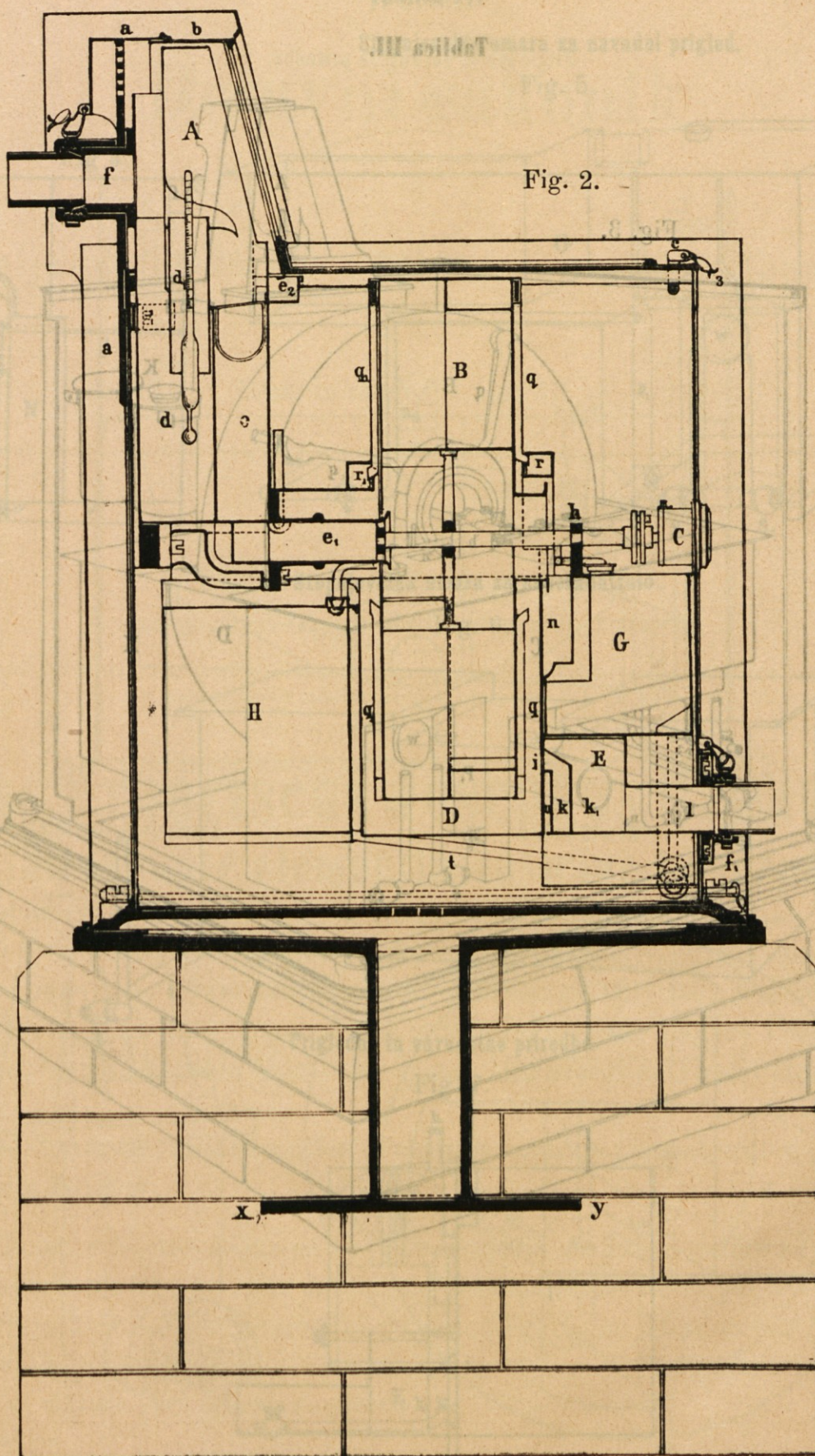


Tablica I.
Prigledni aparat za merjenje spirita. — Patent: Ferd. Dolainski in t. na Dunaji.



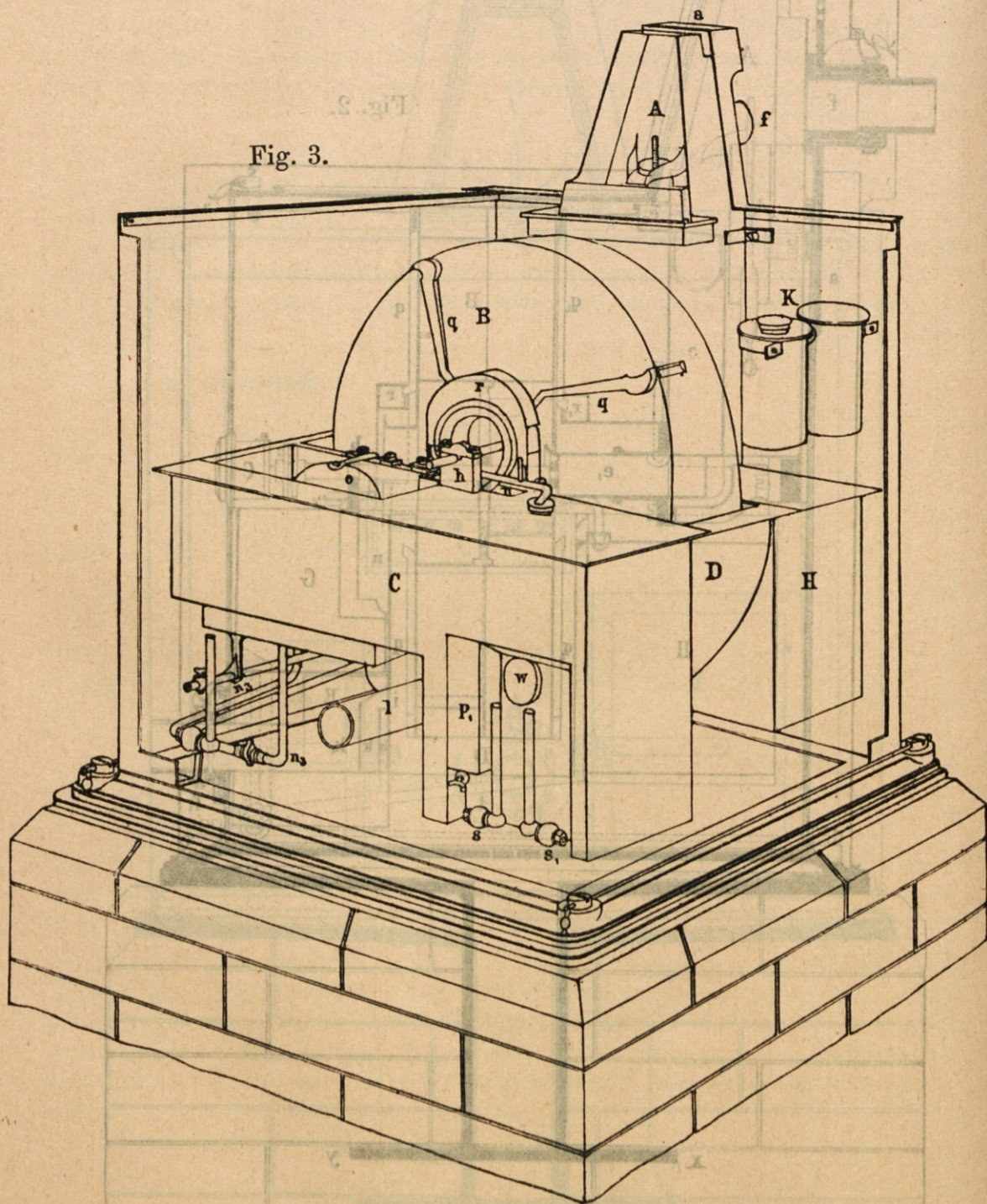
Tablica II.

Fig. 2.



Tablica III.

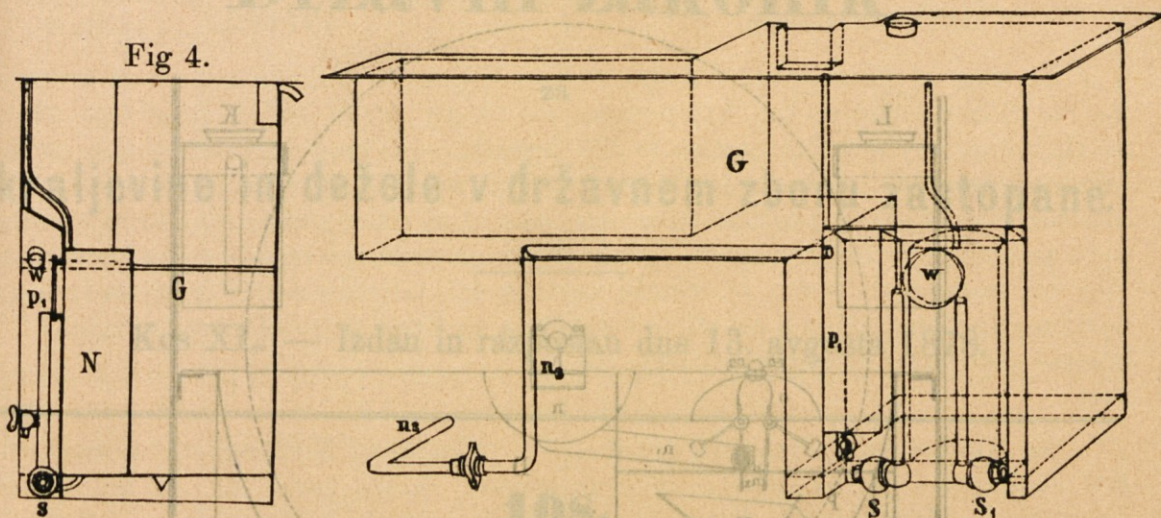
Fig. 3.



Tablica IV.

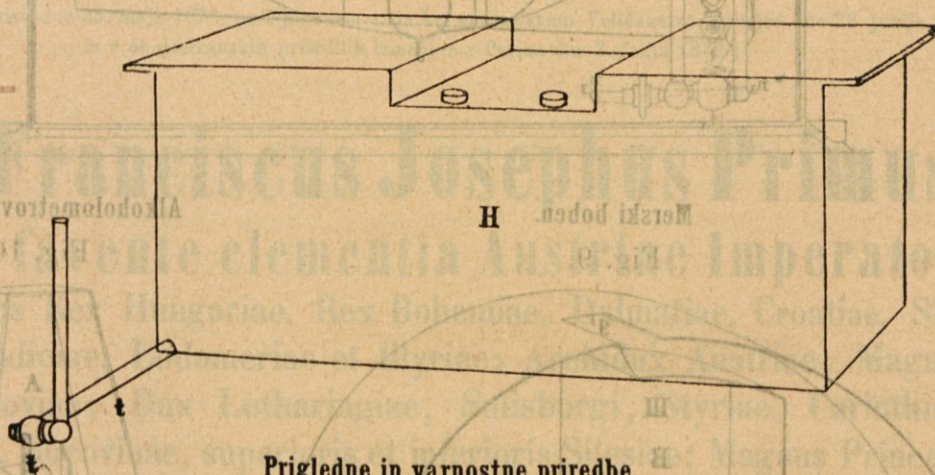
Stopnjevalna omara za navadni prigled.

Fig. 5.



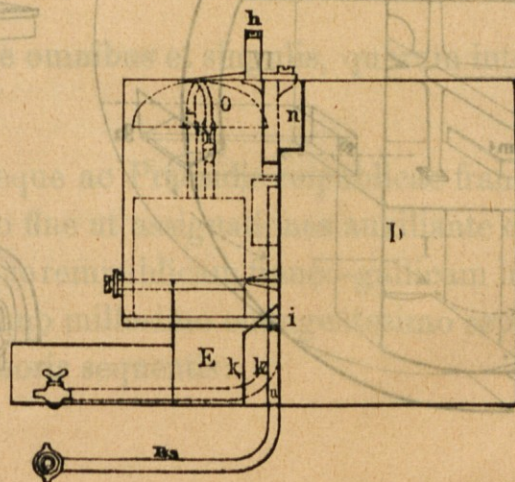
Stopnjevalna omara za superkontrolu.

Fig. 6.



Prigledne in varnostne priredbe.

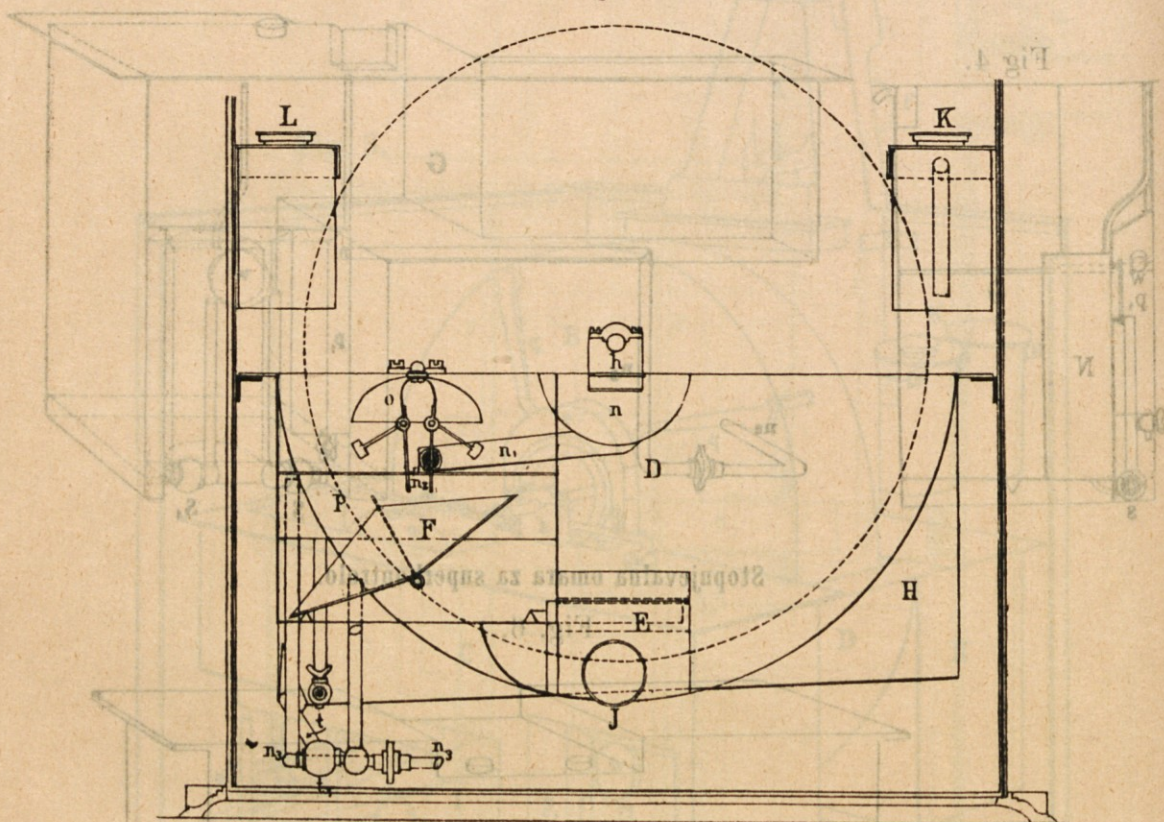
Fig. 7.



Tablica V.

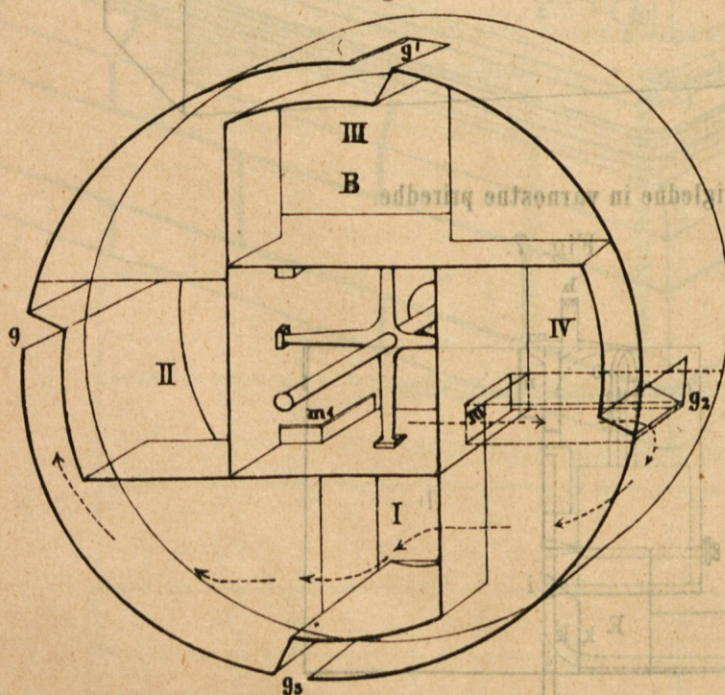
Prigledne in varnostne priredbe.

Fig. 8.



Merski boben.

Fig. 9.



Alkoholometrov stebrič.

Fig. 10.

